

A ládikó kulcsa

● Merklin T.

— Egyszer már voltam műtrem-látogatáson, háton fekve néztem Torjay Valter képeit, és közben szépen elaludtam — válaszolja dr. Nagy Zoltán, a körmendi Rába Helytörténeti Múzeum igazgatója arra a kérdésre, hogy miért éppen ő nyitotta meg a szombathelyi festő- és grafikusművész kiállítását a Művelődési és Sportházban, ahol április 16-ától két hétig láthatók az alkotásai.

Majd kiderül, hogy a cimboraság régebbi: Torjay Valter ko-

rábban a körmendi gimnáziumban tanított, és ő tervezte egybeközött az emblémáját a Körmendi Polgári Körnek, amelynek Nagy Zoltán az elnöke... A most 34 éves művész a BDTF rajz szakán végzett, jelenleg az ELTE művészettörténet szakán negyedéves. A sportházbeli kiállítása egy évtized (1987—1998) munkájából válogatás: 34 olajfestmény, 34 grafika — a galérián elrendezett képsorok nem csak Torjay Valter különböző arcait, de fejlődését is mutatják. Az alkotások között van egy különleges objekt, amely nem más, mint intim em-

lékmű: a szép faládikó kukucskalónyílásán betekintve Buday Etelka néz vissza ránk egy öszszetört üvegtükről; a hölgy Torjay Valter ükanyja, aki 1897-

ben halt meg. A ládikó kulcsa (alatta egy kézzel írott levél) Nagy Zoltán szerint a női lélek

Fotó: Horváth Csaba

kulcsa, továbbá azt is jelképezi, hogy Etelka teljes háztartást vezetett — szép, finom lélek volt, aki frással is próbálkozott... A nosztalgikus szerkezet lényege, hogy megmutassa: „köztünk van az ő” — tetemre hívja a segítő erő, amely vezeti az alkotó kezét. Neoszimbolizmus Torjay Valter művészete, amennyiben mindig jelképcentrikusak a művei. Megtudjuk még, hogy „ket-tős könyvelésű” a festő életmódja: amellett, hogy a mában él, gondolatai szívesen kalandoznak az elmúlt időkben; szívesen született volna mondjuk 1830-ban, mert akkor még voltak legendák, és az emberek reménykedtek abban, hogy a találmányokkal szebbé-jobbá lehet tenni a világot. De az első világháború csattanós választ adott...

Torjay Valter tehát alkotásai-val gyakran visszatér a múlt századba, mert a mostani életéről azt gondolja, hogy az emberek a giccsbe menekülnek, az absztraktot nem értik, és a mai művészet olyan maróan savas, olyan sok salakot termel az életből, hogy szinte lehetetlen élvezni.

A múlt alkotó módon való befogadásáról, mint leendő művészettörténész Torjay Valter úgy tükrözi vissza magát, hogy „új archaizmus”-nak nevezi amit csinál, keveset törődve az-zal, hogy mit szólnak ehhez az akadémikusok...